

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 15

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, petek 19. januarja 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1-—

Na Finsko potuje 100.000 prostovoljcev

Prostovoljci potujejo iz Francije, a med njimi ni Francozov — Boji pri Salli bodo odločili zimsko vo no — Vojskovanje v mrazu skoraj 60 stopinj pod ničlo

RIM, 19. jan. Stefan. »POPOLO DI ROMA« PISE, DA JE FRANCIJO ZAPUSTILA 100.000 MOZ STEVILNA VOJSKA PROSTOVOLJCEV ZA FINSKO. MED NJIMI NI FRANCOZOV.

BOJI PRI SALLI SE NISO ODLOČENI

HELSINKI, 19. januarja. Havas. Ob Salli so se sovjetske čete umaknile za 45 km k Kemijerviju ter dalje preko Jubijervija k Merkajerviju. V kratkem času je pričakovati tu odločilne bitke. Finske patrulje so v ozadju sovjetskih čet energično na delu. Ni še znano, koliko sovjetskih no na delu. Ni še znano, koliko sovjetskih divizij sodeluje v bojih. Menijo, da sta doslej posegli dve diviziji v ogenj. Sma-trajo, da bo pri Merkajerviju, kjer so ogorčeni boji padla odločitev. Sovjetske čete napadajo kljub hudemu mrazu in so začele z ofenzivo tudi v odseku severno

od Ladoškega jezera. V oblasti Ajtokia in Kuama se vodijo boji v mrazu 45 stopinj pod ničlo. Na karelski fronti je sovjetska artilerija zelo živahna. Sovjetski letalci bombardirajo finske baterije v Bjorku. V akciji je bilo blizu 50 letal, ki pa niso napravila posebno škodo. Eno sovjetsko letalo je bilo sestreljeno. Vrhovno poveljstvo trdi, da so sovjeti izgubili od začetka vojne 208 letal. Za polete sovjetskih letal je treba blizu pol milijona litrov bencina na dan, ki ga pa ne morejo v dovoljni meri dovažati. Zato upajo, da bodo letalski napadi kmalu pojenjali. Boji okrog Salli so zelo težki, ker je sov-

jetom uspelo, zgraditi močne položaje na zasedenem ozemlju. Sovjetske čete razpolagajo z boljšim prometnim sredstvom in se nadejajo uspehov. Prizadevajo si, obkrožiti finske čete, finske patrulje nasprotno hočejo presekat ruskofronto. Tu je v teku še vedno velika ofenziva, ki bo prinesla ključ nadaljnjim uspehom v zimi. Naloge finskega vrhovnega poveljstva so težke, ker razpolaga sovražnik z dobro cesto, ki veže mурmanskо železniško progo do Kontalahtija. Tudi akcije sovjetskih letal, ki napadajo v skupinah po 400, niso v nikakršni meri iste, kakor nemške ali zavezniške, ki uporabljajo največ 30 do 40 letal.

SOVJETSKO VOJNO POROČILO
LONDON, 19. januarja. Reuter. Sov-

jetsko vojno poročilo govori danes zopet samo o aktivnosti patrolj in topniškem ognju ter ne poroča ničesar o dogodkih pri Salli. Finsko poročilo pravi, da je bilo včeraj zbitih 11 sovjetskih bombnikov.

MOSKVA, 19. januarja. Havas. Poročilo vrhovnega leningrajskega poveljstva javlja, da je bila včerajšnja aktivnost čet omejena na patroljne obhode. Tu pa tam artilerijsko streljanje. Na severu izvidniški poleti letal.

MRAZ 58 STOPINJ POD NIČLO

HELSINKI, 19. januarja. DNB. V Helsinkih danes ni bilo znaka za alarm. Vreme je zelo mrzlo. Termometer je v predmestju Nikaju zabeležil —58 stopinj C. Tako mrzlo še ni bilo od leta 1878. dalje.

IZJAVA KINGSLEYA WOODA

LONDON, 19. jan. Reuter. Letalski minister sir Kingsley Wood je snoči v svojem govoru naglasil, da »vsi naporj za

Med Nemčijo in Italijo ni nobenih nesoglasij

Nemški komentar govora glavnega fašističnega tajnika Muttija - Veliko začudenje v Franciji in Angliji - Mnenja francoskih listov

BERLIN, 19. januarja. DNB. »Deutsche Diplomatisch-politische Korrespondenz« objavlja komentar govora glavnega tajnika fašistične stranke Muttija in pravi, da so v Nemčiji pričakovali, da bo Mutti zavzel odločno stališče. Kakor nemški nacionalni socializem, pravi list, tudi italijanski fašizem ne pozna kompromisa in hoče nič vedeti za one lažne šovinizme, od katerih žive demokracije in s katerimi upajo še vedno doseči cenene uspehe. Med Italijo in Nemčijo ni nobenih elementov, ki bi ju razdvajali, odkar sta vodja Hitler in Benito Mussolini odstra-

nila za vse večne čase tudi še zadnjo možnost kakršnega koli medsebojnega trenja. Obstajajo pa tudi za Italijo računi, ki še niso poravnani in je zato dobro, da se oni, katerih se ti računi tičejo, na nje znova spomnijo.

PARIZ, 19. januarja. Exchange Telegraph. Francoski tisk razpravlja intenzivno o govoru, ki ga je imel glavni fašistični tajnik Mutti na pokrajinske in lokalne tajnike v Rimu in v katerem je ostro napadel tako boljševidem kakor demokracijo, buržuazijo kakor pacifizem ter izjavil, da se Italijani ne smejo vda-

jati iluziji, da bo Italija mogla do konca vojne ostati v sedanjem položaju. Skoraj vsi listi ugotavljajo, da je vzbudila ta izjava po vsej Franciji, pa tudi Angliji in drugod veliko začudenje, ker ni v ničemer utemeljena niti v politiki Italije zadnjih mesecev niti v sedanjem mednarodnem položaju, ki Italije nikakor ne ograža. Muttijevega govora kratko malo ni mogoče razumeti, ako se ne skrivajo za vsem kaki posebni načrti. Nekateri listi predlagajo zaradi tega previdnost. Drugi menijo, da je bil govor namenjen bolj notranjosti, kakor zunanjemu svetu.

KINGSLEY WOOD

zgraditev ogromne letalske sile niso samo za obrambo srca velikega imperija in pomoč zavezništvu, ampak hočejo s pomočjo dominionov braniti tudi vse cesarstvo kot imperialno celino. Znatno del naših zračnih sil je seveda namenjen onim krajem, kjer so življenjski interesi imperija najbolj izpostavljeni in zavisni od njih neodvisnosti tudi ostal del cesarstva. V vojnih operacijah v Evropi bodo kanadske letalske eskadrilje imele kmalu zelo važno ulogo.

Novi letalski spopadi nad otokom Syltom

Poročilo iz danskega vira o včerajšnjih dogodkih - Nemška letalska aktivnost nad Severnim morjem - Polaganje min je že prenehalo

KODANJ, 19. jan. Reuter. Iz Tendena javljajo, da je bilo z južne obale Sylta čuti močno protiletalsko streljanje, ki se je začelo zjutraj ob 6. in je trajalo pol ure. Istočasno se je dvignilo 10 velikih nemških bombnikov na letališču List in odletelo v južni smeri. Nekaj minut kasneje se je s šlezviške meje dvignilo pet nemških letal tipa Messerschmitt in odletelo proti zahodu. Istočasno so odjeknili močni topniški strelji, najbrž z vojnih ladij. Kmalu nato je priletelo od severozahoda pet bombnikov, neposredno za tem je odmevalo pet močnih eksplozij. Mnenja so, da so letala bombardirala siltska mesta Rantup in Kajtun. Ves čas so grmeli protiletalski topovi. Nad Syltom je bila živahna aktivnost letal.

vojne ladje. Neki 3000 tonski brod je prvi napadel letalo. Sedem rušilcev in ena križarka so otvorili ogenj. Letalo je bilo prisiljeno, umakniti se. Angleži so streljali nanj še potem, ko je bilo 8 km oddaljeno, a se je srečno vrnilo v svoje oporišče.

LONDON, 19. jan. Reuter. Navzočnost

Napeto razmerje med Estonsko in Rusijo

STOCKHOLM, 19. januarja. »Dagens Nyheter« poroča na senzacionalen način iz Talina, da je nastala med Estonsko in Sovjetsko zvezo velika napetost, in sicer v glavnem zaradi tega, ker je odpotovalo Finski na pomoč okoli 2000 estonskih prostovoljcev. Napetost ustvarja pa tudi dejstvo, da ograža sovjetsko-finska vojna Estonsko, kjer imajo sovjeti svoja oporišča. Nekateri estonski kraji so bili za-

angleških zračnih patrolj vedno bolj oteženo delovanje nemških letal in podmornic v Severnem morju. Polaganje min s strani nemških hidroavlonov je prav za prav že prenehalo. Obalne angleške zračne patrulje uničijo vsak dan nekaj nemških letal.

radi tega evakuirani. Mimo tega je bilo potopljenih več estonskih ribiških ladij. V Sovjetski zvezi spremljajo z očitim nezadovoljstvom estonske simpatije za bratski finski narod. Sovjeti so znatno okrepiли svoje straže na estonski meji in čete v bližini so v stalni pripravljenosti. Vsem Estoncem je prepovedano potovati v tujino, da ne bi mogli kot prostovoljci na Finsko.

Sovjetska vlada obžaluje incident

STOCKHOLM, 19. jan. Reuter. Sovjetska vlada je v odgovoru na švedski protest obžalovala incident, ki se je primeril minlo nedeljo, ko so sovjetska letala bombardirala švedsko ozemlje. V noti se na-

glaš, da so sovjetska letala pomotoma zašla na švedska tla, ker je bila orientacija zaradi viharnege sneženja nemogoča.

Nemci zgradili holandsko mejo

AMSTERDAM, 19. januarja. Exchange Telegraph. Nemška vojska je pričela vzdolž nemško-nizozemske meje postav-

ljati bodljivo žico. Žične ovire potekajo tesno ob meji skozi gozdove in čez polja ter so napolnjene z elektriko. Samo ne-

kateri glavni prehodi so ostali prosti. Nemci izjavljajo, da so storili to, da bi preprečili prehajanje sumljivih elementov čez mejo in vohunstvo. Podaljšanje Siegfriedove utrdbene črte proti severu je pa zaradi silnega mraza, ki je zavladal tudi tam, začasno onemogočeno.

Atentat na londonsko tovarno

LONDON, 19. jan. Reuter. V neki tovarni na severu Londona je nastala grozovita eksplozija, ki je napravila veliko materialno škodo in je bilo pri tem tudi več mrtvih in ranjenih. O vzrokih eksplozije je uvedena preiskava.

LONDON, 19. januarja. Reuter. V zvezi z eksplozijo v tovarni smodnika v Voltemabeju poročajo, da gre za sabotažo. Detektivji so pregledali tovarno na osnovi podatkov, ki jih je zbral Scotland Yard.

ODKRITJE TERORISTIČNE AKCIJE V ANGLIJI
LONDON, 19. jan. Reuter. Po vsej Angliji so bili izdani strogi varnostni ukrepi, zlasti pri prometnih napravah, ker je policija odkrila, da nameravajo nemški agenti izvršiti vrsto atentatov in tako povzročiti zmedo.

Maribor, 19. januarja.

Eno izmed vprašanj, ki še vedno motijo definitivno ureditev odnosov med Hrvati in Srbi ter se tem našo notranjo državno ureditev sploh, je vprašanje Bosne ali bolje muslimanov, za katere se borijo oboji. Pri tem se mnogokrat poudarja nevtralnost stališče večine muslimanov, ki da niso ne Hrvati ne Srbi, temveč skratka »Jugoslavlani«.

Pravi Turki in pomuslimanjeni element so predstavljal v turški Bosni in Hercegovini vrhni sloj. Še l. 1910. je bila več kot polovica meščanstva muslimanska; 2,92% lastniških družin je stalo asproti 46,96% tlačanskih in poltlačanskih. In svobodni kmetje so obdelovali le drobna posestva: 76,9% jih je imelo največ 5 ha. Zato bosansko rajo ni tiščal samo krvni davek, temveč se je tudi skozi celo 18. stol. upirala zaradi težkih agrarnih odnosov. Ker je bilo število Turkov in muslimanov večje in so bili bolj organizirani, v Bosni in Hercegovini agrarni panti niso prinesli osvobodjenja, kot v Srbiji in Črni gori. Opozorili pa so nase ter postali kmalu predmet imperialističnih intrig in borb za Balkan, dokler ni dobila v Berlinu mandat Avstro-Ogrska, da reši bosansko agrarno vprašanje. Ne samo, da za tako rešitev Avstro-Ogrska zaradi lastnih nerešenih agrarnih vprašanj ni bila sposobna, uporabljala je to vprašanje, kot dober pripomoček za svojo notranjo bosansko politiko. Z njim so razbili skupen odpor muslimanov in Srbov, ter preko njega tudi poiskali osnovo za politično sodelovanje, po katerem je postal muslimanski živelj po aneksiji zaveznik vlade.

Na muslimansko sredino do okupacije nacionalna gesla niso vplivala. Zvezana je bila v močno versko organizacijo ter videla v turškem fevdalnem centralizmu svoj cilj. Vodstvo nad njo so imeli fevdalni sloji, ki so v novih razmerah s svojim vplivom in taktiko pogladi v boj za svoje stanovske interese tudi vso muslimansko sredino. Razhod med Srbi in muslimani se je izvršil l. 1910., ker je večina Srbov zahtevala obvezen odkup tlačanov, dočim so bili muslimani za fakultativni. S Srbi je ostala le manjšina muslimanov. Večina se je zvezala nato s Hrvati, ki so glasovali za fakultativen odkup. Vlada je takoj po aneksiji dala muslimanom tudi versko avtonomijo. Obenem s hrvatsko večino so bili stalno vladna skupina. Tudi med Srbi samimi je nastala politična diferenciacija baš zaradi agrarnega vprašanja.

Vzoredno s svojo taktiko v agrarnem vprašanju, so oblastniki z vsemi silami podpirali že takoj po okupaciji tkzv. bosanstvo, v nasprotju s srbstvom ali hrvatsvom. Izhajal je v ta namen tudi »Bosnac«, ki naj bi muslimane med obema nevarnostima nevtraliziral kot Bosance«. To stališče je popolnoma odgovarjalo ne samo verskim posebnostim in politični tradiciji muslimanov, temveč tudi stanovskim interesom oficijelnega muslimanskega vodstva.

V bosanska in hercegovska verska, politična in socialna protislovja je zasekalo novo pot revolucionarno gibanje Gačimovićeve generacije, ki je družilo pravoslavne, katoliške in muslimane v boju za socialna gesla — ki se je pa izognilo spornemu vprašanju muslimanske opredelitve s svojo idejo jugoslovanstva.

V Jugoslovanskem odboru muslimani niso bili zastopani. Razsulo države jih je zateklo pasivne in nepripravljene. Šele po organizaciji in ustanovitvi Jugoslovanske muslimanske organizacije je bila pod vodstvom dr. Spahe utrta defektivna pot v novih razmerah. Tudi tu je bila rešitev iz zadrege pred opredelitvijo »jugoslovanstvo«. Resnično opredelitev pa je diktiralo agrarno vprašanje: iskanje odškodnine za svoje veleposestnike, pred neizbežno agrarno reformo.

Teža tradicije in vere ter kulturna zaostalost, politična in socialna nezavednost, so tudi muslimanskega proletarca vklenele v voz oficijelne politike. Zaradi svojih koncesij so predstavniki glasovali za vidovdansko ustavo, nato pa šli v opozicijo, kjer so se našli tudi s SLS, kot najsorodnejšo skušnjo, s katero so največ sodelovali. JMO je dobivala pri svobodnih volitvah od 33,5—29,9% glasov. Bilo je več disidentov v tej dobi, vendar je niso razceplili (radikalni, demokrati, HSS). Opozicija po 6. januarju je

Nemška konferenca z nevtralci?

LONDON, 19. januarja. Exchange Telegraph. Kakor poroča dopisnik »Daily Telegrapha« iz Kodanija, so se v Berlinu razširile govorice, po katerih naj bi se baje pripravljala konferenca Nemčije z nevtralnimi državami. Namen te konference naj bi bil, pripraviti nevtralne države, da bi postale bolj pristopne za nemške težnje. Zanimivo je s tem v zvezi zlasti to, da nemški uradni krogi sami opozarjajo poročevalce listov nevtralnih držav na neki članek v češkem listu »Na-

rodni Politika«, ki je bil očito inspiriran s strani nemškega propagandnega ministrstva. Članek pravi, da stoje sedaj male nevtralne države na razpotju in da se morajo odločiti, ali za zahodni demokrati ali pa za svoj lastni življenjski prostor. Nemčija in Sovjetska zveza hočeta svetu zagotoviti mir. Male države bi zato morale paziti, da ne postanejo orožje drugih sil. Sam dopisnik »Daily Telegrapha« pa dvomi v verjetnost in možnost sklicanja take konference.

Kedaj bi Amerika posegla v vojno

NEW YORK, 19. januarja. Havas. Ameriški tisk razpravlja o možnosti intenzivnih letalskih napadov na angleška mesta. V zvezi s tem piše »Christian Monitor«: »Ameriške vlade bodo storile dobro, ako se bodo spomnile, da so Američani v času zadnjih sto let stali vedno pod zaščito angleškega bojnega brodo-

ja. Ako bi ta zaščita izginila, bi stala Amerika nasproti novemu svetu.« — »Ako bi bilo angleško prebivalstvo porbito z bombami, bi to izzvalo v Ameriki največjo reakcijo«, piše tudi »Boston Post«. »Ta reakcija bi mogla biti tako močna, da bi nas potegnila v vojno.«

Nemški parnik zadel ob švedsko mino

STOCKHOLM, 19. jan. Havas. Nemška ladja »August Thyssen« je zadel ob švedsko mino, in to v trenutku, ko je hotela zapluti vzhodno, namesto zahodno od svetilnika Understen v južnem delu Botniškega zaliva. Potnike je rešil neki švedski parnik. Švedska oblastva izjavljajo, da leži krivda na kapitanu, ki ni hotel vzeti s seboj pilota, da bi ga vodil skozi polje min.

Torped rana zopet dva nevtralna parnika

LONDON, 19. jan. Reuter. Na vzhodni škotski obali sta bila torped rana od nemških podmornic dva parnika. Poopljenata sta bila grški 3000tonski parnik »Astoria« ter neki norveški 1000tonski parnik.

LONDON, 19. jan. Havas. Od 24 članov posadke grškega parnika »Astoria« je izgubljenih 13 oseb, osem ljudi pa ranjenih.

Gospodarsko sodelovanje zaveznikov

LONDON, 19. jan. Reuter. Sporazumi, zaključeni v lanskem oktobru med Francijo in Anglijo zaradi sodelovanja v gospodarski vojni, so predvidevali stalna posvetovanja ministrov bežin v Londonu ali Parizu, da se spravijo v sklad sporredna dela posameznih odborov. V Londonu je bil zdaj sestanek ministrskega sveta za oboroževanje, na katerem sta ministra Dautry in Bergin proučila napredek dela stalnega komiteja za enotno dobavljanje surovin obema zaveznicama. Izdani so potrebni ukrepi, da bosta obe vojski nemoteno založeni z vsem potrebnim materialom in prehrano.

VAL PATRIOTIZMA V ROMUNJI

BUKAREŠTA, 19. januarja. Exchange Telegraph. V poučenih političnih krogih se zatrjuje, da bo ministrski predsednik Tatarescu v kratkem razširil svojo vladno s tem, da bo pritegnil tudi liberalne kro-

Bogojavljenje v Mariboru

Maribor, 19. jan.

Danes je pravoslavna cerkvena občina slavila praznik Bogojavljenja. Dopoldne so se verniki in zastopniki oblasti zbrali v pravoslavni kapelici v Melju, kjer je opravil prota g. Ivošević slovesno liturgijo, pri kateri sta sodelovala vojaška godba in pravoslavni pevski zbor. Po cerkvenem obredu je krenil sprevod vernikov, vojaštva, zastopnikov oblasti z godbo na čelu na Trg svobode. Prot a Ivošević je blagoslovil vodo in ledeni križ, vojaška godba je zaigrala molitev.

vodstvo še okrepila. Od 1935. je s SLS in ostalo JRZ v vladi.

Po tej dobi začnejo odločnejši poizkusi za hrvatsko orientacijo med muslimani, ki je v zvezi s socialnimi gesli hrvatskega kmetkega gibanja. Se bo temu gibanju posrečilo odtrgati muslimanskega kmetkega človeka od fevdalca?

Muslimanska neopredeljenost je fevdalni anahronizem in bo zato nujno morala prej ali slej prenehati — verjetno bodo pri tem prišla tudi notranja proti-

ge in da bo reorganiziral nacionalno (državno vladno) stranko. Simptomatično je za močan val patriotizma, ki je zadel v Romunijo, da poroča ves tisk na senzacionalen način, da je gospa Ileana Senegiru izročila vse svoje premoženje vojski in sama vstopila v vojsko kot kuharica. Gospa Senegiru je bila znana kot zelo bogata dama.

NAPOVED ZA ČAS PO VOJNI

PARIZ, 19. januarja. Havas. Na banketu ameriškega kluba v Parizu je angleški poslanik Ronald Campbell izjavil, da se mora novi svetovni red po sedanjih vojni osnovati na vzajemni pomoči. Angleško-francosko sodelovanje pri skopni dobavi virov naj služi za podlago v tej smeri. Vodi bomo vojno toliko časa, dokler ne dokažemo nemškemu narodu, da doktrina sile in pohlepa za prevlado v svetu ne more uspeti.

MANJŠI SPOPAD NA ZAHODU

PARIZ, 19. jan. Havas. Odbit je bil na zahodni fronti nemški lokalni napad na izpostavljeni francoski položaj. Ujetih je bilo več nemških vojakov.

POOBLASTILA TURŠKI VLADI

ANKARA, 19. jan. Reuter. Parlament je soglasno sprejel zakon o pooblastitih vladi ter odobril kredit pet milijonov funtov za potrebe narodne obrambe.

POSADKA »COLUMBUSA« ZADRŽANA

SAN FRANCISCO, 19. jan. Havas. Ameriška oblastva so zadržala vkrcaje posadke potopljenega nemškega parnika »Columbus«, ki je hotela odpotovati čez Tih ocean v Rusijo in čez Rusijo v Nemčijo, in sicer zaradi tega, ker so čakale nanjo zunaj na oceanu avstralske in kanadske križarke.

Borza, Curih, 19. januarja. Devize: Beograd 10, Pariz 10,00%. London 17,66. Newyork 446. Milan 22,50. Berlin 178,62. Praga 5,30. Varšava 79. Budimpešta 3,35. Atena 3,50. Bukarešta 3,30.

Mariborska napoved: Prevladalo bo oblačno in vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura -10,1, danes najnižja -10,5, opoldne -9,8. Od včeraj je zapadlo 2 cm novega snega, skupna višina snega znaša 27 cm.

Domači zapiski

Senator Vičar o zagrebškem obisku

»Pet let je Nj. Vis. knez Pavle vršilec kraljevske oblasti. Lahko bi prišel v Zagreb kadar koli bi hotel in lahko bi bilo več pompa kakor sedaj. Toda on je dobro vedel, da pride zanj pravi čas tedaj, kadar »uspešno reši vprašanja, ki so naš delila«, ko ne bo treba sipati fraz nego ponosno reči, da »smo vsi skukaj šli po pravi poti...« Spoznati čas, kdaj je kako vprašanje zrelo, to so odlike državnika. Osebo zaupanje je bila podlaga, na kateri se je napravila zgodovinska odločitev za sporazum. Zato ni dvomala, da bo knez, kakor je sam dejal, tudi »nadalje vložil svojo voljo in moč, da obrodi delo sporazuma one plodove, ki jih od njega vsi pričakujemo«. S sporazumom se urejuje odnošaj štirih milijonov Hrvatov do države. Zdej je treba mnogo dela, da se zacelijo rane, brez dvoma je kneževsko bivanje v Zagrebu mnogo pripomoglo k temu. Obojestranska iskrenost se je manifestirala v vseh zovorih z vprav dostojanstveno resnostjo in mirnostjo. Demokracija je pokazala svojo moč in disciplino. Kmetijski narod zdrav in ponosen na uspeh svoje borbe, je srčno in toplo pozdravil kneževski par. Politično jasno govore dve dejstvi: podpis volitev v sabor in avdiencia vodstva Kmetoske demokratske koalicije. Tridnevno bivanje kneza pomeni tedaj velik dobiček za državo in »nastitje«.

(»Nova Rijeka«)

Hrabrost bana dr. Šubašića kot dobrovolca pri Solunu

Beograjsko »Vreme« je prineslo vest, da je posebno padlo v oči na slavnostnih prireditvah v Zagrebu visoko odlikovanje Belega orla z meči, ki ga je nosil ban dr. Šubašić. Kot dobrovoljec v Rusiji in na solunski fronti se je dr. Šubašić posebno odlikoval. V armijskem povelju je bilo naglašeno: »Rezervni podporočnik Ivan Šubašić, vodnik IV. čete I. bataljona 9. polka je med toniškim obstreljevanjem 1. in 2. septembra ostal na svojem položaju, čeprav so bili rovi deloma razrušeni. Bodril je svoje, naj vztrajajo, naj bodo prisebni. Med napadom 3. septembra 1918 na koto Bell rov, močno utrdbo, je ostal kljub križnemu in bočnemu ognju zelo hladnokrvn in zbran. Z izredno naglico je nadaljeval prodiranje, skočil v rove in zavzel zadnje položaje, pomagajoč tako četam levo od njega. Zgoraj je pustil del čete za obrambo protinapada. Z bombami je prodril skozi utrdbo in očistil skrivališča od sovražnikov, ki so se uporno branili, ker niso vedeli za stanje svojih čet.«

»Zdej bomo ohranili nevtralnost«

Bivanje kneza Pavla v Zagrebu in dobrodošlica naroda je poteptala v prah vse spletke in demagogijo. Ne more biti boljše demantija vseh budalosti nasprotnikov sporazuma nego ga je prožil direktni stik kneza s hrvatskim narodom. Prijatelji države se tega vesele, neki Zagrebčan je dejal: »Zdej verujem, da bomo ohranili nevtralnost v tej vojni.«

Pašić je bil za federacijo

Glasi dr. Laze Markovića »Delo« pri naša članek »Pašić in sporazum s Hrvatima«, v katerem trdi, da je bil »pokoini državnik za federacijo, samo da bi bila Jugoslavija složna, močna in zedinjena«.

Hran'e nemštva v Bosni

Po nalogu nemške protestantske organizacije je Käthe Dörling obiskala nemške protestantske naselbine v Bosni. Ugotovila je, da obenem z vpadanjem Nemcev in odseljevanjem hirajo tudi protestantske cerkvene občine po Bosni.

Organizacija HSS v Vojvodni

Hrvatski senator iz Subotice Josip Vučković je dejal, da bo HSS pospešila svojo politično organizacijo med Hrvati v novosadskem okrugu. Stopila bo v zvezo tudi z ostalimi manjšinami Vojvodine.

Nov list, novi problemi...

V Beogradu je začel izhajati nov tednik »Srbski borac«, ki v prvi številki naglašja, da je »državno srbsko pravo na del Dalmacije starejše in pozitivnejše kakor hrvatsko«.

Novice

Murska Sobota potrebuje novo bolnišnico

Kljub težkim prilikam je gradnja nove bolnišnice neodložljiva zadeva

Skoraj že 20 let se stalno poudarja, da je Soboti potrebna nova bolnišnica. To dejstvo so spoznali že tudi vsi merodajni faktorji, tako da v tem pogledu ni treba več novih dokazov. Ko je najela banska uprava pri Suzorju posojilo v znesku 60 milijonov din, je bila med prvimi zamišljenimi zidavami v Sloveniji tudi nova banovinska bolnišnica v Soboti. Banska uprava je oskrbela že zemljišče, načrte, izvršeni so bili tudi različni komisijski ogledi, vendar nove bolnišnice, ki bi se morala graditi po teh načrtih že lani, doslej še ni.

Bolnišnica v Soboti obstaja že dolgo in je po starosti med prvimi v Sloveniji. Zgrajena je bila l. 1893 kot »Mursko-soboška ustanovna bolnišnica«. V našo državno last je prešla 10. nov. 1919, ko jo je prevzel takratni »Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro« v Ljubljani. Bila je slabo urejena ter zanemarjena. Ob preselbov je imela 100 postelj. Javno je, da vžemu je bilo to vse premalo za veliko število bolnikov, ki so vsako leto trkali na njena vrata. To je razumljivo tembolj, ker je najbližja javna bolnišnica šele v Ptujju in tudi zasebna bolnišnica križniškega reda v Ormožu je predaleč. Tako je soboška bolnišnica edina v okolici, ki šteje okrog 140.000 ljudi. Neurejene razmere, pomanjkanje in neprimernost prostorov so jo pri ljudstvu za nekaj časa dovedli na slab sloves, tako da je vsakdo, ki je imel za to sredstva, iskal pomoči drugod, največ v Ormožu. Vendar se je sčasoma — kljub nerazumevanju potreb od strani merodajnih v mnogih pogledih, posebno v pogledu denarnih sredstev, razširitev — stanje izpremenilo na boljše. Glavna zasluga gre tu reorganizaciji bolnišnice in nastavitvi odličnih zdravniških

moči. Do l. 1934 bolnišnica sploh ni bila razdeljena na oddelke ter sta bila šele to leto uvedena kirurški in splošni oddelek.

Danes vodi bolnišnico in kirurški oddelek g. dr. Slavko Vrbnjak, splošni oddelek pa g. dr. M. Houška. Upravitelj bolnišnice je g. Vudler.

Glede prostora ni bilo mnogo napredka. Število postelj je od prevzetih 100 naraslo do 140. Nesorazmerno temu pa se je povečalo število bolnikov. L. 1918 je bilo vseh bolnikov 816, l. 1922 849, l. 1930 1285, l. 1935 2208, l. 1937 že 3363, l. 1938 3165 s 44.395 oskrbnimi dnevi. Glede sprejemov je bilo rekordno lansko leto, ko je naraslo na 3733 bolnikov. Oskrbeni dnevi so znašali 42.473. Od prejšnjega leta je ostal 101 bolnik, tako da je bilo novo sprejetih dejansko le 3632 bolnikov. Od skupnega števila je izstopilo 3548 bolnikov in umrlo 97 (2,60%). Koncem leta je ostalo 88 bolnikov. Na kirurškem oddelku je bilo sprejetih 2251 bolnikov, na interni pa 1381. Povprečni dnevni stalež je bil 116, odstotek praznih postelj 18,6, povprečna oskrba bolnika

11,4 dni. Operacij je bilo lansko leto največ in sicer 1890, dočim jih je bilo l. 1922 132, l. 1930 180, l. 1935 690 in 1938 1344. Lani je torej naraslo število operacij za 546. Posebno vprašanje je trahomski odsek, ki je bil ustanovljen 1933. l. z 10. posteljami ter nato začasno prenešen v Zdravstveni dom, ki pa tudi nima zato dovolj prostora. Zato je l. 1938. prenehal delovati. 10 postelj za Prekmurje, ki ima polno s trahonom okuženih bolnikov, tako ni moglo nič ali vsaj bore malo koristiti. To je posebno vprašanje, ki bi ga bilo tudi nujno rešiti na edino zadovoljiv način s posebno trahomsko bolnišnico za Prekmurje v Soboti, ki bi imela vsaj 300 do 400 postelj.

Kljub temu, da ni potreba, ponovno dokazovati, da je Soboti potrebna nova bolnišnica — toda razmere in težko zdravstveno stanje prekmurskega ljudstva, skrhanost še v težkem boju za kruh doma in v tujini in s to edino možnostjo zdravljenja, so zadosten dokaz, da bi se začelo z zidavo že spomladi. In to tudi kljub težkim prilikam, ki vladajo v svetu.

Slovenjgraški zdravstveni dom

Zdravstveni dom v Slovenjgradcu je že prvo leto obstoja pokazal, kako potreben je bil, saj je dosegel že prav lepe uspehe. Ustanova ima tri oddelke: protituberkulozni dispanzer, šolsko polikliniko in posvetovalnico za matere.

Protituberkulozni dispanzer je opravil v preteklem letu 1609 pregledov, posvetov je bilo nad 500, sedimentacij krvi je bilo 137, rentgenskih pregledov na ravnem aparatu pa 1600. Zaščitna sestra je obiskala 21 bolnikov, ki so bili več

kakor tri kilometre oddaljeni iz mesta.

Šolska poliklinika je imela 239 obveznih pregledov. Pregledanih je bilo 410 učencev in 13 učiteljev. Posvetovanj z roditelji je bilo 43, prav toliko pa tudi obiskov po šolah.

Posvetovalnica za matere je preteklo leto opravila 44 posvetovanj in dokazala, da je izredno važna socialna ustanova. Zaščitna sestra je obiskala 94 mater in jim z nasveti mnogo pripomogla k dobri negi dojenčkov.

Celo skladišče nakradenega blaga

»HUDIČA, BLIŽA SE BOŽIČ, GREMO KRAST, SAM KROMPIR SE NE DA JESTI«

Hočki orožniki so te dni napravili preiskavo v viničariji posestnika Gradišnika v Čreti, kjer so stanovali priletna viničarka Ana Fišingerjeva, njen sin Stanko Dajčman ter viničarkin priležnik Rudolf Kuhar, in sicer zaradi ležnje vlomne tatvine pri posestniku Josumu v lomne tatvine pri posestniku Josumu Pršecu iz Bukovice pri Zg. Polskanem koncem decembra lanskega leta, ko je bilo Pršecu odnešeno več stvari kakor lovska puška, samokres, več oblek, srebrna, babiško orodje itd. Uspeh je bil nepričakovano velik. Orožniki so našli v omari, v posteljah ter na podstrešju celo kopicico pokradenih stvari, da je bilo takoj jasno, da ne gre za eno samo tatvino, ampak za več tatvin. V kuhinji pa so odkrili celo jamo, ki je bila prekrita s deskami ter zemljo in napolnjena z nakradenim blagom. Orožniki so našli sa-

mokres, daljnogled, lovske nože, aparat za elektriziranje telesa, lovske puške, naboje, obleke, medeninaste pipe, sveder za vrtnanje kamenja itd.

Prvi je priznal vlomno tatvino Kuhar. Povedal je, kako sta decembra z Dajčmanom vlomila skozi okno pri Pršecu, nekaj pred prazniki pa pri posestniku Karlu Visočniku iz Hočkega Pohorja v svinjak, od koder sta odvedla svinjo ter jo na poti Reka—Elektrarna Pohorje razsekala in odnesla domov. Pšen je bil tako težak, da sta morala med potjo večkrat počivati. K tatvini ga je baže nagovoril Dajčman, ki je dejal: »Hudiča, bliža se Božič, gremo nekaj ukrast, sam krompir se ne da jesti.«

Kuhar je nato tudi priznal, da sta z Dajčmanom vlomila koncem oktobra v kolarsko delavnico Viktorja Petka v Pivolah ter odnesla različno orodje, sredi decembra pa pri Pavlu Skubiču v Zg. Hočah, kjer sta ukradla obleko, puško itd.

Vse tri zločince so orožniki aretirali ter predali sodišču v Maribor.

Za spremembo nove davčne reforme

Včeraj se je nadaljevala in zaključila velika gospodarska konferenca v Ljubljani, na kateri so sodelovale skoraj vse gospodarske zbornice in ustanove v državi. Konferenca je bila posvečena zlasti zadnji davčni noveli, ki predvideva mnoge davčne reforme. V daljši izjavi je pomočnik finančnega ministra dr. Filipovič poudaril, da je bila davčna reforma iznešena v najboljši veri, da bo koristila celotnemu gospodarstvu. Tehnične detailje je mogoče še vedno popraviti, seveda ne v škodo efekta, ki ga pričakuje država od te davčne novele. Odločno pa je poudaril, da se ne bodo upoštevali predlogi, ki bi zahtevali odgoditev izvajanja te reforme, ker je smatrat sedanjost davčno reformo za izredni davček. Ob zaključku je pomočnik finančnega ministra obljubil, da bo ministrstvo razpravljalo o predlogih ljubljanske konference in pristalo na nekatere olajšave, ki seveda ne smejo škodovati pričakovanimu efektu. Sledila je načelna razprava o vseh referatih in predlogih. Konferenca je bila zaključena z resolucijo, s katero prošlo gospodarski predstavniki za spremembo nove davčne reforme.

Marsikomu se je zdelo čudno, ko je čital nazrazličnejša poročila o pripravah za pasivno obrambo prebivalstva za slučaj vojne, o poskusnih zatemnitvah, o najrazličnejših odbojih, o naznanjanju nevarnosti, o organizaciji gasilske službe, o tehnično gradbeni službi, o zdravstveni in kemijski službi, ni pa čital ničesar ali pa le malo o specialnih pripravah za zaščito otrok v vojnem času. — Vsled tega bi se mu morda zazdelo čudno in bi mislil, da se pri nas o tem nič ne misli, nič ne pripravlja. Toda temu ni tako.

Intenzivne priprave za zaščito otrok v vojnem času se vrše pri nas že od meseca avgusta, ko je bil izdan od ministrstva vojske in mornarice poseben Pravilnik za zaščito otrok, ki je točno določil, kdo je dolžan in kako je dolžan skrbeti za zaščito otrok v vojni. Vsi ti-

sti, ki so bili s tem pravilnikom pozvani, da izvedejo organizatorične priprave za zaščito otrok, predvsem pa Unija za zaščito otrok, ki je po svoji iniciativi postala organ pristojnih oblasti, so se prišli truditi, da izvedejo svoje delo čim prej. Številna predavanja, nasveti staršem, popis otrok, ki ga je izvedla Unija s svojimi krajevnimi odbori ob podpori banske uprave in naših občin, pričajo, da se vrši delo intenzivno in s kar največjo naglico.

Da se vrši delo s takim tempom sicer se ne pomeni, da je vojna pred durmi, toda vsak pameten in izkušen človek ve, da je boljše biti vedno pripravljen kot pa enkrat iznenaden. Tozadevnih izkušenj imamo na izbiro ne samo iz preteklih svetovne vojne, marveč tudi od onih držav, ki se danes vojskujejo med seboj. Komu ni v opomin tragična in

Gasilska sloga

Letos se bodo pri občnih zborih naših gasilskih edinic vršile tudi volitve novih uprav. Lepo je čitati v tozadevnih okrožnicah višjih gasilskih instanc, da je ob teh prilikah potrebno, da vse članstvo nastopa v duhu pravega gasilskega tovarištva in vzvišenih gasilskih ciljev — naj v tem duhu prično novo srečno leto, da bo njihovo delo uspešno in blagoslovljeno! Še enkrat: lepe in umestne so te besede! Toda tudi tu velja izrek: besede mičejo, vzgledi pa vlečejo! To pa se nanaša na tiste gasilce in seveda tudi — negasilce, ki sedaj ne morejo mirovati, ampak se shajajo in vabijo na razne »sestanke«, obiske i. sl. ter tam servirajo potrebe po izmenjavanju različnih višjih činov — novih župnih in četnih predsednikov, poveljnikov itd. Pod to igro: naši — vaši pač napačno razumejo prej naglašeno gasilsko tovarištvo! Ker respektiramo vzvišenost gasilske organizacije in njenih ciljev, ne moremo brez kritike preko teh prijavov! Prepričani smo, da jih ne odobrava uprava višjih gasilskih edinic, kakor tudi noben discipliniran gasilec!

c Društvo združenih zasebnih in trg. nameščencev Slovenije, podružnica Celje, priredi danes ob 20. sestanek v dvorani Ljudske posojilnice. Na sestanku bosta govorila ravnatelj Pok. zavoda dr. Anton Milavec o pok. zavarovanju in predsednik nameščenskega odseka DZ inž. Vinko Košir o nameščenski organizaciji in socialnih inštitucijah.

c Novega snega je zapadlo v celjski kotlini 20, po hribeh pa okrog 30 cm. Nastal je zopet obutev mraz.

c Umrli je v Medlogu 38 letni preužitkar Marijn Cvirni.

c Poskušan samomor 81 letnega starčka. Včeraj popoldne si je v samomorilnem namenu porinil nož v prsi 81 letni kočar Anton Matjaž iz Ceste na Dobravo. Pričudeval si je težko poškodbo. Vzrok dejanja je 2 letna bolezen. Oddali so ga v bolnišnico.

c Zrtni belega sporta. 32 letni orožnik Borivoj Matovič iz Sevnice si je pri smučanju zlomil levo ključnico in se poškodoval po glavi. — 13 letna Regina Baumgartner, hči dnarice iz Rogaske Slatine, si je pri sankanju zlomila levo nogo nad gležnjo.

c Nesreča. 61 letna gospodinja Helena Premšakova iz Laškega je padla in si zlomila desno nogo v gležnju. — 20 letna kuhinjska pomočnica Ivana Hladnikova iz Aškerčeve ulice v Celju si je na šipi prerezala levo roko.

Ptuj

p Preganjanje draginje in brezvestne špekulacije je naslov predavanja, ki ga bo imel v nedeljo v »Vzajemnosti« ob pol 10. uri g. dr. Reisman iz Maribora.

p V prosvetni dvorani Mladike predava danes »Slovenci v tujini in naš narodni obstoj« p. Kazimir Zakrajšek.

p Iz okrajnega sodišča v Ptujju v letu 1939. Letne statistike izkazujejo, da ima okrajno sodišče v Ptujju vedno polnoroke dela. V minulem letu je imelo 1358 opominjalnih tožb. V zadevah do 500 din je bilo 401 pravda, dalje so bile 4 menične pravde in 897 pravd do 12.000 din. Prislilnih izvršb je bilo 3252; od teh prislilnih vknjižb 413, prislilnih uprav posestev 43, predlogov na dražbo posestev 120. Prodanih posestev je bilo 34. Rubričnih predlogov na premičnine je bilo 2109. Zapuščinskih razprav je bilo 1139. Skrbstvenih zadev je bilo 4505, kuratel pa 13. Stanovanjskih odpovedi je bilo 83, prislilnih deložacij pa 16.

p Danes vsi v gledališče na slavnostno krstno predstavo Ingoličevih »Sirot«. To je socialna mladinska igra v 13 slikah, ki se dogajajo na naši vasi.

Pasivna obramba in zaščita otrok

grozotna usoda varšavskih otrok.

Unija za zaščito otrok prosi zato vso našo slovensko javnost v imenu vseh onih, ki delajo za zaščito mladega slovenskega rodu pred grozotami vojne, da jih pri delu podpirajo z razumevanjem, z dobro voljo, z izvrševanjem in avazevanjem vseh ukrepov, ki so bili v tem pogledu izvršeni. Unija bo stalno skrbela po svojih najboljših močeh, da bodo javnost, posebno pa starši podrobno in točno obveščeni o vseh pripravah. V kolikor bi kdorkoli hotel imeti kakega specialnega pojasnila v pogledu zaščite otrok za slučaj vojne, naj se obrne na pristojni krajevni odbor Unije, občino ali šolo. Čim večja povezanost s starši in njihovo zaupanje je pri tem delu kar najbolj potrebno. — Unija za zaščito otrok — Ljubljana.

Mar bor

Priseljevanje in odseljevanje v Mariboru

Maribor ima po vojni popolnoma nov živelj

Vsakdo, ki pride v Maribor ali iz mesta odide, mora po predpisih svoje bivanje in odhod javiti policijskemu zglasovalnemu uradu in mestnemu glavarstvu, ki vodi o teh prijavah in odjavah že 10 let kolikor mogoče točno statistiko, tako da je mogoče dobiti nekoliko vpogleda v fluktuacijo mariborskega prebivalstva.

Mariborčani se največ preseljujejo v mesecih od julija do septembra. Zanimivo je, da je v drugih večjih mestih, n. pr. v Beogradu preseljevanje največje maja in novembra. Zelo malo pa se selijo Mariborčani v zimskih mesecih. Na novo prihajajo ljudje v Maribor največ septembra in oktobra, kar je pripisati dotoku dijaštva s podeželja. V zadnjih štirih letih je opaziti tudi dejstvo, da se ljudje naseljujejo v Mariboru tudi v poletnih mesecih zaradi tujskega prometa.

Pregled fluktuacije v zadnjih 10 letih nam nudi zelo zanimivo sliko. Dočim je bilo leta 1928 v Mariboru 12.600 raznih stanovanjskih sprememb, je to število leta 1938 naraslo na 20.200. Število stanovanjskih sprememb je do leta 1931 naraslo, nato do 1934 padalo in potem spet pričelo narasčati, dokler ni leta 1938 doseglo višek. Iz tega bi se dalo sklepati, da so se Mariborčani v gospodarsko slabih letih manj preseljevali, dočim so v dobrih gospodarskih letih bolj menjavali svoje bivališče. Preteklo leto se je fluktuacija spet nekoliko zmanjšala. Največ novih prebivalcev je prišlo v Maribor leta 1938, kar je posledica dobre konjunktore in ve-

likega tekstilnega razmaha.

Prebivalstvo v Mariboru narašča vsako leto povprečno za 10%. Leta 1930 je število prebivalstva naraslo za 533 oseb, leta 1937 je znašal ta prirastek 391, leta 1938 342, lani pa 275. To navidezno padanje prirastka je pripisovati predvsem vedno strožjemu uporabljanju prijavnih in objavnih predpisov. Fluktuacija prebivalstva je v Mariboru precej živa in se prebivalstvo precej menjava.

V zvezi z opisanim je tudi zanimivo ugotoviti, v koliko je mariborsko prebivalstvo stalno posebno glede na spreminjene razmere v zadnjih 20. letih. Stalni prebivalci so tisti, ki stanujejo v Mariboru in se pobrigajo za to, da dobijo tukaj domovinsko pravico. Teh je iz leta v leto vedno več. Leta 1919 je bilo v domovinski matici mariborske mestne občine vpisanih 13.543 oseb, ki imajo domovinsko

pravico v Mariboru. Sedaj pa ima Maribor 26.942 oseb z domovinsko pravico v mariborski mestni občini. Po letu 1919 pa do leta 1929 je bilo vsako leto manj teh vpisov, kar kaže, da se je v letih 1919. 20 in 21 stalno prebivalstvo zelo spremenilo. Oni, ki so prej stalno stanovali v Mariboru, so odšli. Tako je odšlo okoli 4200 ontanov za Avstrijo in Nemčijo. Hkrati pa so prišli v Maribor optanti za Jugoslavijo. Slovencev iz Italije je prišlo v Maribor 2800. V prvih povojnih letih je bilo vedno večje priseljevanje v Maribor in odhod tujerodcev.

Po statistiki, ki jo ima mestno poštavarstvo, je treba ugotoviti, da se je število prebivalstva v zadnjih 20. letih bistveno sremenilo. Ostalo je malo nrebrivalec iz predvojnega Maribora. V Maribor je prišel torej nov živelj. -ig.

Delavski bloki za obisk gledališča

Delavska zbornica v Ljubljani je naslovila na upravo Narodnega gledališča v Mariboru, prošnjo, naj omogoči tudi nižjim delavskim in nameščenskim slojem obisk pri predstavah, s tem, da jim nudi 50% popust pri vstopnini.

Uprava Narodnega gledališča v Mariboru je sedaj z rešitvijo te prošnje pokazala veliko razumevanje za nižje delavske in nameščenske sloje ter nudi Delavski zbornici »bloke«, katerih cena pri-

bližno odgovarja 50% popustu. Bloki se dobe med uradnimi urami v knjižnici in ekspozituri Delavske zbornice v Mariboru, Sodna 9/I. Da pa se preprečijo eventualne zlorabe, sporočamo, da so upravičeni do teh blokov samo delavci in nameščenci, ki so člani knjižnice Delavske zbornice v Mariboru in člani strokovnih organizacij, ki se izkažejo z legitimacijo.

Deset let dr. Černičevega sanatorija

Dobrih 10 let po vojni smo dobili v Mariboru prvi sanatorij, ki se je izkazal kot zdravstvena ustanova za potrebnega predvsem za one bolnike, ki hočejo dobiti v sanatoriju prav vse, kar jim more nuditi sodobna zdravniška veda, in to za mnogo manjši denar, kot jim to more nuditi tujina, ne glede na to, da je zdravljenje doma med svojci in znanci uspešnejše in cenejše. Sanatorij pa so potrebnosti tudi zdravnikom, da jim petičnejših ljudi ni treba pošiljati v tujino in da si s tem prislužijo vsaj toliko, kolikor je potrebno za strokovno izobrazbo. Napredovanje zdravnikov kot strokovnjakov pomeni tudi napredovanje zdravstvene kulture naroda in države.

Te dni je poteklo 10 let dr. Černičevega sanatorija v Mariboru. Sanatorij so si ogledali v tem času mnogi domači zdravniški strokovnjaki, pa tudi iz tujine — mnogi so v njem tudi zdravili in operirali —, ki so vsi ugotovili, da sanatorij prav nič ne zaostaja za podobnimi ustanovami v tujini. Bili so to prof. Zalokar iz Ljubljane, asistent Pompej, asistent vseučiliške laringološke klinike iz Zagreba Podvinc, prof. Witteke iz Gradca, dalje Knauer, Kossler, Spat, Ninaus, iz Dunaja prof. Spitzzy, iz Beograda insp. Klišić.

Šef primarij kirurškega oddelka mariborske bolnišnice dr. Mirko Černič ni ustanovil sanatorija z najmodernejšimi zdravilnimi aparati — kakor so višinsko sonce, žarnica »Hala«, tonisator, diatermija in enterokliner — samo za one bolnike, ki imajo svoje posebne potrebe, ampak je z ustanovitvijo sanatorija v obmejnem in narodnostno mešanem Mariboru dokazal, da zmoremo tudi Slovenci

1. II. bencinske karte

Mariborska podružnica Avtokluba je dobila iz Beograda sporočilo, da bo koncem meseca izšla nova uredba, ki bo razveljavila vse dosedanje uredbe o omejitvi motornega prometa ter uvedla bencinske karte. Verjetno je, da bodo že 1. februarja prišle v promet te karte, s katerimi bo dobil avtomobilist pri vsaki bencinski črpalki v celi državi določeno količino bencina. Avtomobilski promet ne bo omejen ne časovno in ne krajevno, pač pa samo z določeno količino bencina. Avtomobilisti se bodo lahko vozili kjerkoli in ob vsakem času, samo če mu ho to dopuščala zani določena količina goriva.

to, kar tuji. Človek bi pričakoval, da bi naši sanatoriji od strani javnosti pa tudi od strani oblasti, predvsem od davčne uprave, našli vse razumevanje, a ni tako ter se mora podjeten slovenski zdravnik boriti s stalnimi težkočami. Primarij dr. Černič bi vedel o tem marsikaj povedati.

m Ljudska univerza. Drevi bo predaval univerz. docent iz Zagreba inž. dr. M. Karšulin o vtisih s potovanja na Švedskem. — V ponedeljek, 22. t. m. bo predaval dr. Josip Oblak, odvetnik in znani planinski pisatelj iz Ljubljane, o temi: Okoli Karpotov, preko Romunije do Črnege morja.

m Poročili so se v Mariboru uradnik Borze dela Lorger Miroslav in zasebna uradnica Ljubica Smrdujeva; cand. inž. Marek Ivan in učiteljica Zimič Zlatka; prometni uradnik Kranjc Miroslav in zasebna uradnica Zimič Ljudmila, ter profesor Smasek Emil in Prah Leonharda.

m Mariborski podžupan g. Franjo Zebot slavi danes v krogu družine 30 letnico poroke.

m Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru je izposodila lani 33.977 knjig, od teh 1.210 znanstvenih. Mariborska knjižnica Delavske zbornice je v začetku tekočega leta izdala tiskan seznam slovenskih in drugih slovenskih knjig, kar bo še bolj pripomoglo k njenemu razmahu.

m Za smučarski avtobus v Ribnici, ki bo vozil v soboto ob 15. z Grajskega trga, je udeležbo prijavit v Ljubljanski kreditni banki (g. Senica). Vozna cena 40 din.

Z žulji svojih rok množimo tuji kapital

Iz predavanja patra Zakrajška o slovenskem izseljenškem vprašanju

Izseljenštvo je osnovno vprašanje vsakega naroda, zlasti pa še majhnega. Če pomislimo, da nas je Slovencev okoli dva milijona in da je od teh v tujini skoraj polovica, šele spoznamo in prav dojamemo smisel in pomen izseljenštva. O tem vprašanju je večeraj razpravljal v dvorani Zadržne gospodarske banke tajnik Rafaelove izseljeniške družbe g. pater Kazimir Zakrajšek. »Sveta si zemlja slovenska in blagor mu, komur plodiš.« Kako globoko čuti te pesniške besede naš slovenski izseljenec. Doma slovensko srce ne razume globine teh besed.

Izseljeniško vprašanje je pri nas žalibog še v prvih povojih. Kljub temu da slovenski ljudje že 50 let odhajajo v tujino za kruhom, se Slovenci še nismo dovolj zavzeli za naše izseljence. Nismo

m Vpokojeenci državnih železnic, ki so člani bolniškega fonda, naj se zanesljivo zglasijo 24. t. m. na postaji Maribor—Studenti. Prinesejo naj s seboj članske liste bolniškega fonda.

m Okrajni odbor društva Rdečega križa v Mariboru obvešča bolničarje-ke, ki so izvršili bolničarski tečaj, da pričnejo praktične vaje v ponedeljek 22. t. m. Bolničarji-ke se naj zglase ob 8. uri v splošni bolnici v Mariboru, kjer bodo dobili nadaljnja navodila.

m Gasilska četa v Mariboru ima redni občni zbor 31. t. m. ob 20. v Gasilskem domu na Koroški cesti 12.

m Profituberkulozni dinar je v decembru dosegel vsoto 549.391 din.

m Psihografolog F. T. Karmah ostane v Mariboru, hotel »Zamorec«, kjer sprejema stranke vsak dan do 19. ure, še do nedelje večer. Za časa svojega bivanja v našem mestu ga je obiskalo največ strank v zadevah nezvestobe med zaročenci ali zakonci. Dal je vrsto dragocenih nasvetov, ki bodo strankam gotovo koristili.

Natakarjem je kradel denar

Zadnje čase so mariborski natakarji po vrsti prijavljali tatvine denarja. Policija je tatu izsledila in prijela trgovskega pomočnika Janka B., ki je na prav spreten način kradel denar. Pustil se je po policijski uri zakleniti v lokale ter je nato nemoteno s serijo avtomatičnih klju-

Poskus samomora

Ko se je vrnil večeraj domov podnajemnik pri 63letni zasebnici Mariji Š. v Stritarjevi ulici, je našel v stanovanju na tleh ležečo gospodinjico. Ker je mislil, da je gospo zadela kap, je obvestil rešilno postajo, ki je prepeljala nezavestno žensko v bolnišnico. Ko pa so začeli v bolnišnici žensko odpenjati, so opazili, da je imela okoli vratu zadrženo vrvco. Starika je skoraj vso noč ležala v nezavesti. Ugotovljeno je, da je nameravala napraviti samomor.

* Hotel, kavarna in restavracija »Orlo« V nedeljo v jutranjih urah kisa juha, Laško pivo.

* Union kino. Do vključno ponedeljka »Medeni tedni« sijajna filmska opereta z Francisko Gaal-ovo v glavni vlogi. Zabavno, lepa godba, krasni plesi!

* Jadranska noč! Revija narodnih noš. Se vedno nam je v spominu velika prireditelj Jadranska noč z revijo narodnih noš, ki jo priredi vsako leto Jadranska straža v Mariboru. Tudi letos bo ta prireditelj po svojem sijaju, lepoti in pestrosti vsi naš plesne sezone. Vabimo vse ljubitelje lepe glasbe in dobre kapljice na Jadransko noč v soboto 20. januarja v veliki sokolski dvorani.

* Fantorski ples 20. januarja v Sokolskem domu v Limbušu.

* Pekovski pomočniki priredijo 20. januarja večer v Narodnem domu veselic s sodelovanjem pekovskega pevskega zbora Vabljeni!

* Kruh in moka za diabetike (sladkorno bolne). Zdravniško priporočan in po metodi dr. Sentfnerja pripravljen se izdeluje v pekarni Scherbaum v Mariboru, Grajski trg 6. Zahtevajte prospekte!

* »BROADWAY BAND«

m Nočna lekarniška služba (od 13. do vključno 19. t. m.) Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Anđelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Danes »Nesmrtni valček«. Veselje, zabava, krasna glasba. Paul Hörbiger, Gretl Theimer.

* Kino Union. Od danes »Hijene New Yorka«, zelo zanimiv in napet gangsterski veletilm.

* Esplanade kino. Do vključno petka sijajni film »Bel Ami«. Soboto sloveči francoski film »Edvard VII. in njegova doba«.

ZVOČNI KINO POBREŽJE

20. in 21. januarja 1940 111 m

»VERA LUBENSKA«

Mariborsko gledališče

Petek, 19. jan.: Zaprti.
Sobota, 20. jan., ob 20.: »Via Mala«. Znižane cene.

Nedelja, 21. jan., ob 15.: »Navihanka«. Neprekleno zadnjic. Znižane cene. Ob 20.: »Vse za šalo«. Znižane cene.

»Navihanka« neprekleno zadnjic! Ker mora mariborsko gledališče orkestrski material te zelo zabavne in nadvse simpatično sprejete operete prihodnji teden vrniti, se vrši njena — neprekleno zadnja — uprizoritev v nedeljo, 21. t. m. popoldne in ob znižanih cenah.

čev vlamljal v predale natakarjev in jih izpraznjeval. Tako je plačilnemu natakarju kolodvorske restavracije g. Bevcu ukradel 1200 din, natakarju g. Tavčarju v isti restavraciji pa 70 din. Plačilnemu natakarju kavarne »Astoria« je odnesel 900 din. Tatu so izročili sodišču.

se v zahvalo za to veliko zgodovinsko delo oddolžimo izseljencem s skrbjo zanje in jih bodrimo k narodni zavesti.

Še bolj nevarno pa je sezonsko izseljevanje, ki se iz leta v leto ponavlja v naših pasivnih krajih. Naši ljudje preživijo vsako leto 10 mesecev v tujini in se šestokrat narodno zastrupljeni vračajo domov. To so uvideli tudi odločujoči krogi, ki bodo skušali odtok sezonskih delavcev omejiti.

Ne samo inteligent, ne samo izseljeniški duhovnik, vsak posameznik se mora zavedati pomena izseljeniškega vprašanja. Vsi se moramo zavedati, da je vsak izseljenec v tujini del našega bitja.

Še pravilno spoznali pomena slovenske krvi v tujini. Izseljenštvo nam je odvzelo skupno eno petino našega naroda. Ne zavedamo se še, da naši ljudje z žulji svojih rok množijo tuji kapital, povrh tega pa mu dajejo še svoje duševne sposobnosti in mnogokrat tudi svoje nekoč zavedno slovensko srce. V zahvalo jih tujece zastruplja s svojo propagando. Če se mi ne bomo zavedli kvarnih posledic in pomagali našim izseljencem v narodnostnem pogledu, bodo sčasoma vsi naši izseljenci za naš narod izgubljeni.

Naši izseljenci imajo mnogo zaslug za osvoboditev Jugoslavije. Spomnimo se samo narodnega sveta v Washingtonu, kjer so dali vprav naši izseljenci Wilsonu pobude za osvoboditev naše države. Trdimo lahko, da bi brez naših izseljencev ne bilo majske deklaracije. Zato pa

Zanimivosti

Berlin v mrzlem objemu zime

Prizori iz velemestnega življenja — Srečanja z rojaki — Originalen pruski humor

Berlin, 10. januarja. Ob žcipu je lepo, hiše so kot umite, bakrene, z zeleno patino prevlečene, kupole cerkva se pravilčno leskečejo v luninem svitu. Spreva se skrivnostno iskri. Toda zdaj smo v dneh mlaja in to je najhujša doba v mesecu. Tema kot v rogu, pa še mrzav povrhu.

ostru sapa, ki reže do kosti.

zledeneli pločniki. Človek je predan sluščaju, stopa, kakor ga noga nosi, včasih pada preko robnika ali se znajde pod avtomobilom. Stari ljudje glasno težijo in stokajo, tu pa tam kdo kje, gubeč ravnotežje, pritaženo vzklíkne. Srečata se oče in sin, zadeneta drug ob drugega in se ne poznata. Od časa do časa se mi, sam ne vem od kod, prikrade neprijetni občutek, da sem v mrtvašnici. V enem največjih mest na svetu, med štirimi milijoni živih bitij.

Zato je bolje biti kje pod streho, na toplen in svetlem, n. pr. v kakem varieteu. V centru mesta, Dorotheenstrasse, čisto blizu Unter der Linden, je »Wintergarten«, ki ima vedno zanimiv in dokaj pester spored. Napisi ob vhodu opozarjajo obiskovalca v nemškem, francoskem in angleškem jeziku (nač še spomin na lene predvojne čase), da stopa v vodilni berlinski variete. Za Božič je bila atrakcija

slon Baby, ki je tipkal na svoj slovnovski pisalni stroj

(kako ga zovejo, kako zove on menažerija: osel), računal po željah publike, pri čemer se je sicer tu pa tam malo uštel, najst ali, da je trikrat tri deset. Pa to smo mu velikodušno oprostili, zakaj bi moral znati slon na dlako točno računati, saj ne bo ne trgovec ne bankir in ne advokat.

Zelo pa dvomim, ali mu je prav tako velikodušno odpustil tisti nesrečnik, ki se je prostovoljno javil, da se bo dal od šarmantnega slončka obrtiti. Že pri miljenju je prišel Baby v tako razposajeno raznolženje, da je pacienta s stolom vred prevrnil. Ko na je dobil bridko rezilo v pregibčni rillec, je pričel z njim mahati tako temperamentno, da sem mislil: zdaj zdi bo revežu potrgal ušesa. Na koncu pa je še obilno naškrabil s »kolonsko« vodo, mož je bil moker, kot da so ga potegnili iz Srebe.

Mimogrede omenjeno, v dvorani Wintergarten sta brata Maks in Emil Stelodowský dne 30. novembra 1895 privedila

prvo javno kino-predstavo v Evropi. V »Plazi« nastopa ta mesece Erika

Druzovič. V reklamah je njeno ime med vsemi sodelujočimi na prvem mestu in — pisano točno po slovenskem pravopisu. Kako to Berlinčan bere, je seveda vprašanje zase. V pestri vrsti revijalnih slik vede pevka stoletnega starca nazaj v lepi čas njegove mladosti, se kroče med žonglerji, plesalci in plesalkami, akrobati, virtuozji in čarovniki, poje svoje nežne melodije in žanje obilo aplavza.

Prva rojakinja, ki sem v Berlinu nanjo naletel.

Malo redki smo v tem delu sveta. Pravkar berem, da nastopa v glavni vlogi komedije Hadriana Netta »Ljubezem je najvažnejša na svetu« v gledališču Saarlandstrasse Žeraldina Katnik in kritike o njeni igri so polne hvale.

Pri Prusih je vse organizirano: od

zimske pomoči in vzgoje mladine do porabe mila in preganjanja podgan. Po gledališčih ima vsak sedež numeriran klin v garderobi, božji in človeški red pa hoče, da sme edinole nanj obiskovalčeva suknja. Vse je organizirano in včasih strašno skomplicirano.

Svojstven je pruski humor,

nam južnjakom nerazumljiv. Stoji na nasipu gruča ljudi in čaka na tramvaj. Tema, noč, mrzav, vihar. Pa pride končno zaželena številka, recimo 162, a se konduktar postavi odločno na stališče, da je voz prenapolnjen in ne pusti nikogar vstopiti. Dá signal za odhod, za slovo pa zavpije žalujočim zaostalim tolažilne besede: Es kommt noch eene! In vsi, nih 10, 15, v zboru gromko kot en mož: Es kommt noch eene!?

V kopalnem kostumu šla na predavanje

Miss Rhoda Shafter, lepa 20 letna Američanka, je pred dnevi šla na njuiorško vseučilišče poslušat predavanja iz filozofije in etike. Odeta je bila v krzneni plašč, ko je pa vstopil profesor v predavalnico, je s patetično gesto slekla plašč in stopila pred studente in presenečenega profesorja v — kopalnem kostumu.

— Marš ven! se je zadr profesor. Lepa Rhoda je smejoč se odšla. Na hodniku je pojasnila svoj postopek tovarišicam, češ

da se je hotela maščevati profesorju, ker je nekoč rekel slušateljicam, da so »ovčja čreda«.

— Če smo ovce, smo morda zato, ker nas moda sili, da se oblačimo preveč enostavno. Hotela sem dokazati profesorju, da sem za žensko individualnost! je zadovoljna pristavila miss Rhoda. Še bolj zadovoljni so bili seveda studenti, ki so odnesli svojo kolegico v triumfu z univerze.

4000 letal za kanadske pilotske šole

Kanada je za Avstralijo druga preskrbovalnica Anglije z vojnim materialom. Državni urad za preskrbo vojnega blaga je žrtvoval doslej materiala za 65 milijonov dolarjev, 25 milijonov je šlo za izboljšanje železniških zvez. Zaradi novih naročil bodo zaposlili še 45.000 ljudi. Tedensko prihaja 400 do 500 naročil v povprečni vrednosti 4 milijonov dolarjev.

Za izvežbanje pilotov britskega cesarstva pa potrebuje Kanada 4000 letal. Kanada sama bo zgradila 1282 šolskih letal, motorje bo uvozila, 870 letal bo dobavila Anglija, 593 pa USA. Naročili so še na

daljših 1622 šolskih letal iz Anglije, krila bodo izdelali v Kanadi. Blizu 80 letališč bodo še zgradili, polovica teh je že v porabi.

Kanada je tudi razpisala nabavo za 72 ladij raznih velikosti. Kanadska industrija proizvaja zdaj 153.000 parov rokavic na teden. Proizvodnja odej se je potrojila in znaša 20.000 na teden.

Zdravstveni nasveti za mrzle dni

Pozimi je zrak posebno čist, zato je treba izkoristiti vsako priliko, da z vdihavanjem svežega zraka pospešimo kroženje krvi. S tem se poboljša tek in sploh okrepi vse zdravje. Ne dihaj pozimi skozi usta. Če stopiš iz toplega prostora, kjer si dolgo govoril ali celo pel, ne odpiraj mnogo ust na cesti. Zaradi nagle izpremembe temperature se lahko grlo prehladi!

Soba se mnogo bolje prezrači, če parkrat napravimo prepih kakor pa da je okno dalje časa odprto.

Ne leži nikoli v posteljo z mrzlimi ali

Pa ne veš, ali se hudujejo ali zabavajo. Prihodnji voz utegne priti čez 5, 10 ali 15 minut in najbrž bo zopet do zadnjega kotička zaseden. Pri tem je 20 stopinj mraza, noč in burja. Eno pa je gotovo: Es kommt noch eene.

Decembra so bile razdeležene med prebivalstvo karfe za oblačila.

Vsaka ima 100 točk in velja za eno leto. Radio in časopisi nenehoma opozarjajo ljudi, naj bodo pri njeni uporabi previdni, naj dobro premislijo, kaj kupijo. Predmeti so tarifirani n. pr. za moškega: obleka 60 točk, srajca 20, par nogavic 5, pulover 30, kravata 3, šal 7, spodnje hlače 12. Če kupite torej obleko, eno srajco in tri pare nogavic pa eno kravato in žepni robec, ste s tem možnost svojih nakupov do 1. nov. 1940 izčrpali. Če hočete potem še letno srajco ali kopalne hlačke, bo treba pač čakati do prihodnje oblačilne periode. Tisti, ki imajo čut za zgodovinska vrednotenja, pravijo: leta 1917 smo imeli 14 točk, danes jih imamo 100.

Dr. Boris Tušek.

Filmska diva v zadregi. — Če ostanem demonska, obdržim ga-žo. Če postanem pa prirodnejša, bom morda ulovila še kakšnega moža!

Gospoda profesorja je ponoči prebudil ropot. Povzročil ga je vlomilec, ki se je hotel skriti pod posteljo.

— Hej! Ali je kdo pod posteljo? zakličte profesor.

— Ne, nikogar ni, je odgovoril vlomilec.

No, potem je pa vse v redu, je zamrmral profesor in znova zaspal.

Čarovnik (obrnjen proti občinstvu):

— Tako, sedaj pa prosim, naj pride kdo izmed dečkov k meni na oder. No, stopi ti mali, kaj ne, ti me še niso nikoli videli?

— Ne, papa! se odreže dečko.

sebi in ga je odnesel.

»Potem ne preostane nič drugega, kakor čakati!« je vzklíknil Rayani.

»Na milost in nemilost,« je dodal Hampur Kamthi.

»Tega ne vzdržim,« se je razjezil Takur Indor. »Tako lepo smo ga imeli v rokah, pa smo ga izpustili! Ali sem se zato vrnil v življenje, da postanem znova njegov ujetnik?«

Po teh besedah je sedel na naslanjač nasproti Rayaniju in filozofu, si podprl glavo z desnico in napel možgane, ali se mu ne bi morda le porodila kaka bolj pametna misel, kot golo zabavljanje čez nerodni položaj. Premišljeval je naglo in napeto, domislil vse polno načrtov, a jih vse tudi že sproti zavrgel. Nenadoma je pa planil sredi premišljevanja in tišine kvišku ter se zdrznil.

»Kaj je?« je vprašal Rayani.

»Kaj se je zgodilo?«

»Pogrezamo se!« je skoraj zakričal Takur.

»Pogrezamo?«

»Jaz tega ne čutim.«

»Zato pa čutim jaz. Da, pogrezamo se.«

»Po čem to sklepaš?«

»Ali ne slišite brnenja?«

Rayani in Kamthi sta prisluhnila. Res, kviž stene je bilo slišati rahlo brnenje.

»To je pogrezanje!« je vzklíknil Takur Indor in planil kvišku.

»Morda si pa le sprožil pogrezovalni

mokrimi nogami. Pred spanjem napravi izmenoma toplo in mrzlo kopal, nakar boš izvrstno počival.

Temperatura spalnice ne sme imeti več kakor 13 stopinj C pri zdravem človeku!

Izdajice so bili le nekateri inteligenti slovaškega naroda, je naglasil tajnik slovaške Hlinkove ljudske garde v svojem govoru v Turčanskem Sv. Martinu. Preprosti slovaški narod, ki biva na bregovih Donave že več kakor 1000 let, ni poznal izdajic. Zato je treba zdaj vzgojiti nov rod slovaškega izobraženstva.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI 62

»Bolj verjetno je,« je ugovarjal Rayani, »da je mislil na varnost tistega, ki je v njej, torej sebe samega.«

»To stvari ne spreminja,« je dejal Takur Indor.

»Pač,« je ugovarjal Rayani.

»Kako to mislite, veliki?«

»Ako je soba »grajena kot obramba« tistega, ki je v njej pred tistimi, ki so zunaj, mora imeti obleganec neko možnost rešitve, to se pravi — izhoda. Sicer bi ga utegnili tu ali sestradati ali pa trdnjavo razrušiti in le priti do nje.«

»Proti prvemu je gotovo oskrbljeno z zadostno količino živil. Poglejmo!«

Takur Indor je pričel stikati po pohištvu, ali ne bi našel kje kake zaloge, a je ni našel.

»Nikjer ni ničesar.«

»Potem je toliko bolj gotovo, da mora biti nekje neka skrivna pot, ki vodi od tod,« je menil veliki.

»Logično bi to bilo,« je pritrdil filozof.

»Logično ali ne-logično, oče,« je vzklíknil Takur. »Ta trenutek vem samó to, da ne bi bili nikoli začeli v ta vsaj zamudni, če ne nevarni položaj, ako ne bi bili po-

slušali vaših filozofskih marni o dobroti in odpuščanju. Kakor vselej, se je tudi sedaj izkazalo, da se z dobrim pri hudodelcih nič ne opravi.«

»Kljub temu sem in ostanem nasprotnik vsakega nasilja,« je odvrnil Hampur Kamthi. »Tudi kadar je treba nastopiti proti zlu samemu.«

»Lepa teorija, a pogubna praksa!« je vzklíknil Takur.

»Prepir o filozofskih teorijah nas ne more rešiti!« je menil Rayani. »Nehajta! Posvetimo čas rajši iskanju izhoda!«

»Ako je kje izhod,« je dejal Takur,

»potem je gotovo tako prikrit, da delo ne bo lahko. Ko bi imel vsaj preiskovalni aparat!«

»Poizkusiti je vendarle treba.«

»To tudi hočem,« je odvrnil Takur in se znova lotil dela. Preiskal je najprej stene, kos za kosom, nato pa še tla, a najti ni mogel ničesar. Samo ob stiku tal s stenami se mu je zdelo, da so potrezljiva. Po dolgem iskanju se je vzravdal in dejal: »Mehanizma za pogrezanje ni mogoče najti. Sprožiliv je s posebnim valovnim aparatom katerega pa tu nortri ni. Verjetno je, da ga ima Yagiri pri

mehanizem,« je dejal Rayani.

»Ne verujem,« je odvrnil Takur. »Vse bolj verjetno je, da je pogrezanje njegovo delo.«

»Potem bi to pomenilo...«

»Da drsimo iz ene pasti v drugo. Biti moramo skrajno previdni in čuječni! — Sposoben je vsega.«

»Meniš, da bi utegnili biti to pogrezanje nevarno?« je vprašal Rayani.

»Nihče ne ve, kam vodi naša pot. Ako nas spravi v podzemlje in v pogubi, se nas na najlažji način odkriža. Zame v Rayanipuru ne vedo. Zanje sem že davno mrtev. Nad vašo nenavadno smrtjo, veliki, se nihče ne bi čudil; in končno, kak čudež bi bil, ako bi tudi ti, oče, nenadoma izdihnil?«

»In Ramas?« je dejal Rayani.

»Morda je tudi on že prav tako v pasti, kakor smo mi.«

»Ako pa ni, nas bo iskal in nam pomagal.«

»To upanje je kaj rahlo!« je vzklíknil Takur, znova prisluhnil, napravil nekaj korakov po sobi, se ustavil in dejal:

»Da, v globino polzimo. Vsa soba z vsemi stenami vred se pogreza.«

»Nekje se ho morala ustaviti,« je menil Rayani. »Tam mora biti izhod v hodnik ali kak drug prostor.«

»Ako se vrata odpro,«

»Meniš, da se ne bodo?«

»Če nas namerava pogubiti, nam ne bo dovolil, da bi se rešili na trdna tla.«

Kultura

Ludwig Ganghofer: Vaški apostol

Roman. Priredil B. R. V Ljubljani. 1939. 376 str.

Ganghofer, priljubljeni ljudski pistatelj divje romantčnosti alpskih pokrajin in njihovih posebnosti: lovcev, planšarjev, hribolazcev in čudaških vaščanov, je znan tudi našemu občinstvu po prevodu dveh svojih boljših del: »Grad Hubertus« in »Samostanski lovec«. Njima se pridružuje sedaj svojevrstni roman »Vaški apostol«.

Je to zgodba o grbavem drvarju Petru, rojenem v cerkvi, ki ni poznal ne očeta ne matere in ga je v vasi vse zaničevalo in zasramovalo. In vendar je ta drvar mož treh centov, ki v svojem življenju ni bil nikdar deležen od nikogar ljubezni, začel ob svoji polnoletnosti oznanjati ljubezen do bližnjega, kar mu je nadelo ime »vaškega apostola« in mu nakopalo sovrašтво fantov, katere predvsem je hotel poboljšati. Ob neki priliki so ga ti pri cerkvi pretepli in tako obdelali z noži, da je obležal nezavesten in nekaj mesecev nato izdihnil, ko je branil čast svojih varovank Kajzarice in njene hčerke Lizike.

SLOVENSKE NOVELE V NEMŠKEM PREVODU

Založba Adolf Luser na »Dunaju« pripravlja pod protektoratom Akademije v Monakovem antologijo jugoslovanskih novel, ki bo obsegala tri zvezke: slovenskega, hrvaškega in srbskega. Prvi bo izšel slovenski zvezek v obsegu 10 tiskanih pol, ki bo vseboval prevode sledečih del: Ivan Cankar »Tuja učenost«, Ksaver Meško »Starca Matije pravica«, F. S. Finžgar »Lov na divjega petelina«, France Bevčar »Bajtar Mihael«, Prežihov Voranc »Boj na Požiralniku«, Juš Kozak »Bohinjski pastoral« in Ivan Pregelj »Matkove Tine čudežno romanje«. Novele je prevedel S. Hafner. Iz seznama pisateljev in del spoznamo, da bodo zastopani v tej antologiji starejši sodobniki (razen Cankarja), izpuščeni pa vsi mlajši, ki so pričeli pisati šele po svetovni vojni, kar moramo le obžalovati. Upoštevati bi bilo treba vsaj Miška Kranjca, če že ne tudi drugih. Antologijo hrvaških in srbskih novel je pripravil kot prevajalec dr. Hille.

Sport

Smuške prireditve ob koncu tedna

Snežne prilike so se izdatno izboljšale, zapadlo je precej pršiča, tako da so vse nedeljske smuške prireditve zagotovljene, ne bo jih treba odpovedati. Zvezi so objavljene številne prireditve, med katerimi stoji v ospredju zanimanja državno prvenstvo v klasični kombinaciji v Bohinju, kjer bo sodelovalo tudi 5 mariborčanov, v bližnji in daljni okolici Maribora pa bomo imeli na sporedu tri medklubska, odnosno klubska tekmovanja. V naslednjem navajamo spored:

Državno prvenstvo v klasični kombinaciji z mednarodno udeležbo v Bohinju — prireditelj SmK Bohinj.

Tudi Guštanj ima skrite smučarske talente

V nedeljo je priredil SK Guštanj-K. svoj klubski dan. Izvedel je tekme v smuku in slalomu. Borba za prva mesta je bila v glavnem med Kolarjem, Trbovškom, Štefličem in Konečnikom. Videlo se je, da sta Kolar in Trbovšek dobro razvita vozača, manjka jima edinele najnovejših tehnike in rutine. Oba sta posebno ugajala. Kolar je divji in neustrahljiv vozač, Trbovšek pa več bolj elegantno in premisslano. Štefliču bo bolj prijal tek in zaprti tereni, Konečnik pa je star rutiner, ki se še ne da izlepa.

SK Guštanj-K. naj bolj gleda na procvit svojih tekmovalcev, naj se ne straši finančnih žrtv, pošilja naj jih na tekme, da bodo dobili potrebno rutino in tehniko. Štefliču bi bilo treba nabaviti novo opremo, nato pa naj ga pošljejo na tečaj za teke. Najboljša preizkušnja za Kolarja in Trbovška bo podvezino prvenstvo, kjer ne smeta manjkati. Upam, da moje dobro misljene besede ne bodo zaman in da bomo simpatična Koroška kmalu srečavali na večjih prireditvah.

Letovišcar-odvisce tekem.

s Atletska podzveza v Ljubljani (službeno). Ker morajo trije vodilni funkcionarji te atletske podzveze potovati v nedeljo v Zagreb radi konstituiranja nove

V romanu se razpleta ljubezen med Gozdnikovim Janezom in Jeznikovo Julko ter nežne srčne simpatije Janeza do Kajzarčine Lizike. Ker Julka kot nevesta pri izpraševanju ni znala dovolj katekizma, je sledila razveza prve ljubezni ter srečna zakonska zveza Janeza z Liziko. Prav posebno je v romanu poudarjeno praznovanje vaščanov, ki so trdno verjeli, da sta Kajzarica in njena hči čarovnici. Edino Peter, Janez in župnik so pobijali to praznovanje, a brez uspeha. Živahnemu pripovedovanju sledi čitatelj z zanimanjem in vse osebe so očitane s krepkimi potezami, zlasti apostol Peter, ki sta ga surovost in praznovanje vaščanov spremljala vse življenje in ga nazadnje ubila.

Knjiga se naroča pri Šentjakovski knjižnici v Ljubljani proti istočasnemu nakazilu denarja za broširan izvod 26 din, za vezanega v celo platno 36 din in za poštnino 2 din. Ista založnica je izdala lani v slovenskem prevodu tudi zanimivi Curwoodov roman »Zlata zanka«.

k Dve novi knjigi Prežihovega Voranca. Ljubljanska Naša založba bo izdala letos dve novi knjigi pisatelja Prežihovega Voranca (pseudonim Lovra Kuharja), katerega roman »Požganica« je vzbudil lani veliko pozornost in spada med najboljša slovenska dela. Letos izide najprej zbirka njegovih novel »Samorastniki«, pozneje pa še vojni roman »Doberdob«.

k Miško Kranjec je napisal nov roman »Do zadnjih meja«, ki ga bo izdala tekom letošnjega leta Naša založba v Ljubljani.

k Bolgarski pevski zbor v Nemčiji. Te dni se mudi na turneji po Nemčiji sofijski bolgarski pevski zbor »Gusla«. Zadnji koncert bo priredil na Dunaju 29. tm. v veliki dvorani Musikvereina.

k Budimpeštanska opera v Milanu. Pretekli teden je gostovala v Milanu madžarska državna opera iz Budimpešte in nastopila z uspehom dva večera zaporedoma v znani Scalfi. Gostovanje so izkoristili tudi za veliko manifestacijo italijansko-madžarskega prijateljstva.

Medklubski smuški tek SSK Maratona za seniore in juniorje, start ob 10. pri Treh ribnikih.

Medklubska smuška tekma v smuku in slalomu — prireditelj SK Zelezničar. Start za slalom ob pol 10. pri Ruški koči, za smuk ob 15. pri Sv. Bolfenku.

Letni prvenstvo spominski smuk izpod Male Kope — prireditelj SK Rapid.

Medklubska tekma v smuku v Planici — prireditelj SK Ilirija.

Razen teh bo še nekoliko klubskih prireditev, ki zvezi niso bile pravočasno objavljene, da bi jih bila uvrstila v svoj službeni spored.

vrhovne zveze, preklicujem redni občni zbor podzveze, sklican za 21. t. m. v Ljubljani. Nov termin občnega zbora se bo objavil takoj prihodnji teden, ko se bo v Zagrebu določil prvi prost termin.

— Predsednik: Černe v. r.

s SSK Maraton bo imel svoj letošnji občni zbor v soboto ob 20. v Zadržni gospodarski banki.

s VSD (Varaždin) je odpovedalo gostovanje PSK v nedeljo radi pomanjkanja dvorane za boksarski dvoboj.

s HNZ je sklenila, da bo ustanovila na svojem področju tudi drugo ligo, ako se bodo za to izjavile podzveze odnosno okrožni odbori.

s Nizozemska plavalka Syl je postavila v Amsterdamu nov svetovni rekord na 100 yardov prsno s časom 1:13.0.

s Švedski in italijanski boksarji se bodo srečali 2. februarja v amaterskem dvoboju v Stockholmu. Sodil bo predsednik finske boksarske zveze Smeds.

s Italijanska nogometna reprezentanca bo spomladi odigrala tri tekme. 3. marca v Torinu s Svico, 14. aprila z Romunijo v Rimu in 5. maja v Milanu z Nemčijo.

s Beograjski ligaši bodo danes in jutri odigrali nogometni turnir. Danes bosta Jugoslavija in BSK igrala proti Basku, odnosno Jedinstvu, jutri pa bosta izmenjala svoja nasprotnika.

s Romunska zimsko sportna zveza je sklenila odposlati svoje tekmovalce v GPa.

Številne prijave za Maratonov smuški tek

Čeprav bo imel nedeljski smuški tek SSK Maratona predvsem propagandni značaj, se je vendar prijavilo zanj že lepo število najboljših mariborskih smučarjev v tej disciplini, kar je pač zvezano tudi z zanimanjem za klasične discipline smuškega sporta, odkar imajo smučarji zopet priliko, da se vežbajo tudi v smuških skokih. Med doslej prijavljenimi so Simičič, Burnik, Bizjak (vsi ISSK Maribor), Kramaršič, Herič, Babič, Karlin (vsi SK Zelezničar), člana prireditelja Sojč, Sodeter Kralj in Konečnik, člana Maratonove podružnice v Guštanju, tako da se obeta ostra konkurenca, zlasti ker imajo vsi tekmovalci po nedeljskem podvezinemu prvenstvu v klasični kombinaciji za seboj oster trening.

Dodatno k razpisu tekmovanja objavljamo, da bo start že ob 10. pri Treh ribnikih, cilj pa bo v Mestnem parku pri spomeniku kralja Aleksandra.

SLOVENJGRADec POTREBUJE SPORTNO IGRISČE

Že pred meseci so člani SK Slovenjgradca razposlali po Sloveniji okrožnico, v kateri so prosili prijatelje severne meje, da darujejo za igrišče, ki ga je klub pred meseci izgubil. Uspeh pa je bil, da so dobili slovenjgraški sportniki samo 150 din, kar je pa za uređitev sportnega igrišča razumljivo mnogo premalo. Zato se tamkajšnji sportniki ponovno obračajo na vse prijatelje sporta, da jim priskočijo na pomoč. Darove sprejema iz prijaznosti uprava »Večernika«. Imena darovalcev bodo objavljena v našem listu.

Sokolstvo

SMUČARSKe TEKME MARIBORSKE SOKOLSKe ŽUPE

Lansko leto je priredila mariborska sokolska župa v organizaciji koroškega okrožja zlet sokolskih smučarjev v Guštanju, ki je ob udeležbi 400 smučarjev krasno uspel. Tudi letos smo se glede na ugodne snežne razmere odločili, da zberemo sokolske smučarje naše župe na zimskem zletu, ki bo združen z župnimi smučarskimi tekmami v nedeljo

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.— Družbe opekli dopisovanja in čenitovanjski oglasi din 1.— po besedi Natmanjši znesek za te oglase je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó Oglasni žavak za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takol pri naročilu oziroma en le vpostati v oisnu skubat z naročilom ali ob po poštni ološčnici na šekovni račun št. 11.409. Za vse oiseme odzovore eleda malih oglasov se mora oriložiti znamka za 8 din

Razno

PERZIJSKE PREPROGE
čiščenje, popravila in cenitve se sprejemajo na razstavi Sarajevske tkalnice preprog od 18.—22. januarja v dvorani hotela »Zamorca«. Odprto tudi v nedeljo ves dan. 13681-1

ORIGINALNA PERZIJSKA PREPROGA

zelo redek kos, velikost 350x 500 cm, in majhna svilena perzijska preproga naprodaj na razstavi Sarajevske tkalnice preprog v hotelu »Zamorca« od 18. do 22. januarja. 13685-1

OPOZORILO.

Kdor še ni kupil dobre slanine za topljenje masti in tudi sveže gnjati (šunkci), naj se obrne na mesarjio Serbec v Studencih. Tam je izbira vsa kovrstnega svežega mesa in je vse poceni. Telefon 29-33. 13720-1

Prodaj

IZBOREN A.IDOV IN CVETLIČNI MED

po din 15.— za kg, pri večjem odjemu popust, oddaja Kmetijska družba, Meljska cesta 12. 13650-4

ENOVPREŽNE SANI
voz »Zapraviljivček« in plinški generator naprodaj pri Raušlu. Pris'an'ska 7. 13707-4

Stanovanje

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam s 15. februarjem. Vprašati v Studencih, Ciril-Metodova ul. 1. 13708-5

TRISOBNO STANOVANJE
s komiortom oddam. Jurčičeva ul. 4. 13711-5

TRISOBNO STANOVANJE
oddam. Glavni trg 2. 13712-5

DVOBNO STANOVANJE
kompletno, sončno, oddamo s 15. februarjem v Krčevini. Aleksandrova c. 7. Vprašati tam ali stavbena pisarna. Vrtna ul. 12. 13714-5

DVOBNO STANOVANJE
kompletno, oddamo takoj Ob železnici št. 4. Vprašati tam ali stavbena pisarna, Vrtna ul. 12. 13715-5

DVOBNO STANOVANJE
v centru mesta se odda. Naslov v upravi »Večernika«. Celje. 13721-5

Stanovanje išče

TRISOBNO STANOVANJE
s pritličnimi, v novi hiši, s plinom iščemo. Takol ali nalkasneje s 1. majem. Ponudbe pod »Nova hiša« na ogl odd. »Večernika«. 13642-6

Sobo odda

GARCONIERA
obstoječa iz sobe, predsobe, kopalnice, centralna kurjava, takol za oddati. Grajski trg 1. 13724-7

Sluzbo dobi

RAZNAŠALCA
s kolesom v Radvanju iščemo. Ponudbe na ogl. oddelek »Večernika« pod »Raznašalec«. 13686-9

BRIVSKEGA POMOČNIKA
mladega, sprejemem takol. — Bercko Edmund. Nova vas pri Mariboru. 13713-9

INKASANTA
išče ugledno domače zavarovalno podjetje. Potrebna kavcija. Ponudbe na ogl. oddelek »Večernika« pod »Dober za sluzek«. 13709-9

Kam, kie?

PREPRIČAJTE SE
da je dobra meščanska gostilna s prvovrstno ceneno kuhinjo in sortiranimi vini gostilna »Triglav«. Glavni trg. Lisiak. 13668-17

DAMSKA KAPELA
Vsak večer v petju in izrah nastopa pet mladih pevačic v restavraciji »Ljutomer«. Štöbler. 13676-17

HALO! KONCERT!

Jutri, v soboto v gostilni Stern, prej Žižek, Košaki. Vltud no vabimo na pojedino domač klobas s prisno kapljico. Za dobro zabavo jamčita in se priporočata J. S. Stern. 13710-17

KMEČKI PLES
in pojedino kašnatih klobas priredi jutri, v soboto zvečer I. kolesarsko društvo Studenci v gostilni Mraz, Studenci. 13716-17

Večerne bluze

apartne po izredno ugodnih cenah v veliki izbiri v

Konfekcija Geeta

Maribor